

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

NGUYỄN THỊ DƯƠNG

ĐIỂM NHÌN TRẦN THUẬT VỚI VIỆC XÂY DỰNG
NHÂN VẬT KIM TRỌNG TRONG TRUYỆN KIỀU
CỦA NGUYỄN DU

LUẬN VĂN THẠC SĨ

Thái Nguyên – 2016

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

NGUYỄN THỊ DƯƠNG

ĐIỂM NHÌN TRẦN THUẬT VỚI VIỆC XÂY DỰNG
NHÂN VẬT KIM TRỌNG TRONG TRUYỆN KIỀU
CỦA NGUYỄN DU

Chuyên ngành: Văn học Việt Nam

Mã số: 60 22 01 21

LUẬN VĂN THẠC SĨ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

TS. NGUYỄN THỊ BÍCH HỒNG

Thái Nguyên - 2016

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, Khoa Văn – Xã hội trường Đại học Khoa học – Đại học Thái Nguyên, cùng toàn thể các thầy cô giáo đã tham gia giảng dạy và hướng dẫn nghiên cứu khoa học cho tập thể lớp Cao học K8C - Văn học Việt Nam đã tạo điều kiện để tôi có cơ hội học tập và nghiên cứu khoa học.

Xin được bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc tới TS Nguyễn Thị Bích Hồng - người thầy rất nghiêm khắc, tận tình trong công việc đã truyền thụ cho tôi nhiều kiến thức quý báu cũng như kinh nghiệm nghiên cứu khoa học trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu đề tài.

Tôi xin gửi lời cảm ơn tới gia đình đã luôn động viên, khuyến khích và tạo điều kiện cho tôi trong suốt thời gian học tập, nghiên cứu và thực hiện luận văn này.

Thái Nguyên, ngày 29 tháng 9 năm 2016

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Dương

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là hoàn toàn trung thực, chưa từng được công bố trong một công trình khoa học nào khác.

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2016

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Dương

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN	i
LỜI CAM ĐOAN	ii
MỤC LỤC	iii
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử vấn đề.....	4
3. Mục đích nghiên cứu và nhiệm vụ nghiên cứu	10
4. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu	12
5. Phương pháp nghiên cứu	12
6. Đóng góp mới của luận văn.....	13
7. Cấu trúc luận văn.....	13
NỘI DUNG	15
CHƯƠNG 1	15
ĐIỂM NHÌN TRẦN THUẬT VÀ VAI TRÒ CỦA NÓ VỚI VIỆC	15
XÂY DỰNG NHÂN VẬT TRONG TÁC PHẨM	15
1.1 Khái niệm “Điểm nhìn trần thuật”	15
1.1.1 Điểm nhìn	15
1.1.2 Điểm nhìn bên ngoài	18
1.2 Vai trò của điểm nhìn trần thuật	25
1.2.1 Điểm nhìn trần thuật tạo nên những góc nhìn đa chiều	25
1.2.2 Điểm nhìn trần thuật tạo nên những hiệu ứng cảm xúc đa dạng	29
CHƯƠNG 2	33
ĐIỂM NHÌN TRẦN THUẬT VỚI VIỆC XÂY DỰNG	33
NHÂN VẬT KIM TRỌNG	33
2.1 Điểm nhìn bên ngoài về nhân vật Kim Trọng	33
2.1.1 Cách mô tả ngoại hình.....	33
2.2 Điểm nhìn bên trong và sự di chuyển điểm nhìn với nhân vật Kim Trọng trong tương quan so sánh với nguyên tác	43
2.2.1 Điểm nhìn bên trong khi mô tả nhân vật Kim Trọng.....	43

2.3 Đánh giá hiệu quả của sự di chuyển điểm nhìn với nhân vật Kim Trọng so với nhân vật cùng tên trong nguyên tác và những nhân vật khác trong cùng tác phẩm.	59
2.3.1 Sự dụng công của Nguyễn Du trong tái tạo nhân vật Kim Trọng. .	59
2.3.2 Thể hiện quan điểm sáng tác, quan điểm nhân sinh của Nguyễn Du.	60
2.3.3 Tạo sự gần gũi sâu sắc, đồng cảm với người đọc	61
CHƯƠNG 3.....	65
HIỆU QUẢ THẨM MỸ CỦA VIỆC ĐỔI MỚI ĐIỂM NHÌN.....	65
3. 1 Xây dựng thành công Kim Trọng thành nhân vật chủ động có khả năng tự biểu đạt.....	65
3.2 Xây dựng thành công nhân vật đa diện	68
3.3 Xây dựng thành công nhân vật có đời sống nghệ thuật sinh động.....	72
KẾT LUẬN	79
TÀI LIỆU THAM KHẢO	81
PHỤ LỤC	1

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

1.1 *Truyện Kiều* của Nguyễn Du là một “suối nguồn” lớn văn hoá dân tộc và là phần kiến thức cơ bản trong chương trình Ngữ văn bậc Trung học cơ sở và Trung học phổ thông ở Việt Nam. Vì thế, khai thác tác phẩm với người làm đề tài này là giấc mơ khám phá một mảng màu văn hoá đa diện và lâu đời, được tự mình tiếp biến và trải nghiệm trong tác phẩm văn học cổ tâm cỡ nhân loại.

Nguyễn Du (1766-1820) là một nhà thơ lớn không chỉ của văn học dân tộc Việt Nam mà còn của văn học nhân loại với những công hiến xuất sắc. Tên tuổi của đại thi hào gắn liền với tác phẩm *Truyện Kiều* - “Một ngọn tháp sừng sững và toả sáng”[45, tr. 25] trong thể loại truyện Nôm Việt Nam vào nửa cuối thế kỷ XVIII - nửa đầu thế kỷ XIX.

Kiệt tác *Truyện Kiều* của Nguyễn Du là tác phẩm truyện thơ nôm lục bát viết dựa trên cốt truyện *Kim Vân Kiều truyện* của Thanh Tâm tài nhân. Mượn bối cảnh xã hội Trung Quốc đời nhà Minh nhưng *Truyện Kiều* chính là bức tranh rộng lớn về cuộc sống thời đại lúc nhà thơ đang sống. Tác phẩm gồm 3254 câu lục bát kể về cuộc đời 15 năm lưu lạc, chìm nổi của Thúy Kiều, người con gái tài sắc vẹn toàn nhưng vì gia biến phải bán mình chuộc cha, rơi vào cảnh “*Thanh y hai lượt, thanh lâu hai lần*”, bị các thế lực phong kiến dày xéo, chà đạp.

Tác phẩm *Truyện Kiều* có giá trị hiện thực phơi bày bộ mặt xã hội phong kiến bất công, tàn bạo, đồng thời phản ánh nỗi khổ đau, bất hạnh của con người, đặc biệt là người phụ nữ trong xã hội phong kiến Việt Nam. Về giá trị nhân đạo, *Truyện Kiều* là tiếng nói đề cao tình yêu tự do, khát vọng công lí và ngợi ca vẻ đẹp của con người. Trong *Truyện Kiều*, Nguyễn Du gửi gắm ước mơ đẹp đẽ về

một tình yêu tự do, trong sáng, chung thủy trong xã hội mà quan niệm về tình yêu, hôn nhân còn hết sức khắc nghiệt. Mỗi tình Kim - Kiều được xem như là bài ca tuyệt đẹp về tình yêu lứa đôi trong văn học dân tộc. *Truyện Kiều* còn là bài ca ca ngợi vẻ đẹp của con người, đó là vẻ đẹp của tài, sắc, tình, lòng hiếu thảo, trái tim nhân hậu, đức tính vị tha, thủy chung, chí khí anh hùng và khát vọng công lí tự do, dân chủ giữa một xã hội bất công, tù túng.

Cùng với đó, *Truyện Kiều* còn là tiếng nói lên án các thế lực tàn bạo, chà đạp lên quyền sống con người. Thế lực đó được điển hình hóa qua các nhân vật như Mã Giám Sinh, Sở Khanh, Tú Bà, qua bộ mặt quan tham như Hồ Tôn Hiến... Đó còn là sự tàn phá, hủy diệt của đồng tiền trong tay bọn người bất lương tàn bạo, nó có sức mạnh đổi trắng thay đen, biến con người thành thứ hàng hóa để mua bán, chà đạp.

Về giá trị nghệ thuật, Nguyễn Du đã kết hợp tài tình tinh hoa của ngôn ngữ bác học với tinh hoa của ngôn ngữ bình dân. Với *Truyện Kiều*, tiếng Việt và thể thơ lục bát dân tộc đã đạt tới đỉnh cao rực rỡ của nghệ thuật thi ca, là sự kết tinh thành tựu nghệ thuật văn học dân tộc trên các phương diện ngôn ngữ, thể loại. Công đóng góp của Nguyễn Du về phương diện ngôn ngữ là có một không hai trong lịch sử.

Nghệ thuật tự sự trong *Truyện Kiều* cũng đã có bước phát triển vượt bậc, từ nghệ thuật dẫn chuyện đến nghệ thuật miêu tả thiên nhiên, khắc họa tính cách nhân vật và miêu tả tâm lí con người.

Với những giá trị to lớn ấy, hàng trăm năm nay, *Truyện Kiều* luôn được lưu truyền rộng rãi và có sức chinh phục lớn đối với mọi tầng lớp độc giả từ trí thức tới người bình dân, làm lay động trái tim của bao thế hệ người Việt Nam, là cảm hứng sáng tác cho rất nhiều những tác phẩm thi ca, nhạc họa sau này.

Truyện Kiều của Nguyễn Du cũng đã góp phần đưa văn học Việt Nam vượt ra khỏi bờ cõi của một quốc gia, trở thành một phần của tinh hoa của văn